

5. Куцик П., Ковтун О., Башнянин Г., Шевчук В. Інтеграція економіки України в глобальне господарство: проблеми та перспективи. *Економіст*. 2017. № 2. С. 11–19.

Abstract: *the growth of the state debt is analyzed; information on Ukraine's cooperation with international financial organizations is given, the dynamics of the use of funds of international financial organizations are presented.*

Key words: *public debt, international financial organizations, cooperation.*

Науковий керівник:

Мікуляк К. А.,

асистент

кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 657

ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ ПАЛИВА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

Козак Анастасія Олександрівна,

здобувач вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *досліджено процес обліку і контролю палива в аграрному секторі, який має вирішальне значення для управління витратами, забезпечення ефективності та дотримання нормативних актів. Пально-мастильні матеріали є ключовими в енергетиці та відіграють важливу роль у забезпеченні енергетичних потреб агропромислового комплексу. Розглянуто різні форми і методи обліку паливно-мастильних матеріалів.*

Ключові слова: *паливні матеріали, джерела енергії, форми обліку, методи обліку, аграрний сектор.*

Діяльність практично кожного підприємства пов'язана з експлуатацією автомобілів, а отже, з придбанням і використанням пально-мастильних матеріалів (далі – ПММ). Термін «пально-мастильні матеріали» не має чіткого законодавчого визначення. Пальним називається паливо, яке використовується для двигунів внутрішнього згорання, а термін «паливо» є загальним поняттям, що позначає речовину, яка використовується для отримання теплової енергії. Тому бухгалтер повинен чітко розуміти, як документально оформлюється придбання, використання та списання ПММ, а також знати всі нюанси бухгалтерського обліку та оподаткування операцій, пов'язаних з рухом ПММ на підприємстві.

Облік ПММ ведеться на субрахунку 203 «Паливо». Придбання ПММ відображається за дебетом цього субрахунку на підставі первинних документів. Списання ПММ на витрати відображається за кредитом субрахунку 203 в межах установлених норм (рахунки 20, 23, 28, 91-94). Якщо виникають перевитрати, то вони відображаються на дебеті субрахунку 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей». Розрахунки з підзвітною особою ведуться на субрахунку 372. Видавання підзвітних сум відображається за дебетом цього субрахунку у кореспонденції з кредитом субрахунку 301 при видаванні готівки

під звіт, або з кредитом субрахунку 311 при перерахуванні коштів на картку підзвітної особи. Закриття заборгованості підзвітної особи відображається за кредитом субрахунку 372 (дебет субрахунку 203 - кредит субрахунку 372). При операціях з ПММ коригування фінансового результату для цілей податку на прибуток не передбачене нормами Податкового кодексу. Придбаваючи ПММ, покупець відображає податковий кредит із ПДВ на дату першої події на підставі зареєстрованої в ЄРПН податкової накладної, виданої АЗС, або фіскального чека РРО (п. 198.2, 201.11 ПК) [1].

Україна має ряд законодавчо-нормативних документів, які регулюють облік палива. Зокрема:

✓ Податковий кодекс України – визначає правила оподаткування палива та вимоги щодо обліку податкових обов'язків за цими операціями.

✓ Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» – встановлює загальні принципи бухгалтерського обліку, в т.ч. облік палива.

✓ Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України, затвердженою наказом Мінекономіки, Мінтрансу та зв'язку, Держкомітету з питань технічного регулювання та споживчої політики від 20.05.2008 р. № 281 – встановлює вимоги до обліку та контролю за використанням палива у різних сферах діяльності.

✓ Нормативно-правові акти місцевих органів влади – можуть встановлювати вимоги щодо обліку палива, зокрема в аграрному секторі [2].

Облік ПММ ведеться для забезпечення контролю за їх використанням, розподілом та раціональним управлінням запасами в підприємстві. Форма і методи обліку можуть варіюватися залежно від типу підприємства і його потреб.

Основні форми обліку ПММ:

✓ Картковий облік: паливні картки видаються спеціально виділеним особам або водіям автотранспорту. На картці фіксуються дані про видання палива, відрахування щодо його використання та залишок на картках.

✓ Журнальний облік: передбачає ведення журналу, в якому реєструються всі операції з паливно-мастильними матеріалами – приймання, видачі, внесення залишків.

✓ Кількісний та вартісний облік: включає вимірювання кількості палива за допомогою датчиків на техніці або спеціальних мірних приладів. Такий облік ведеться у грошовому виразі.

Зазначені підходи є основою для організації обліку палива в Україні. Важливо ознайомитися з ними і дотримуватися вимог, щоб забезпечити правильний та ефективний облік ПММ. Нафтопродукти, такі як бензин, дизпаливо, олива, мастило, гальмівна рідина та присадки, відносяться до ПММ згідно з ДСТУ 3437-96 «Нафтопродукти». Придбання, транспортування, зберігання та облік цих продуктів регулюються Інструкцією № 281 [3]. Пунктом 10.3 цієї Інструкції передбачені різні варіанти відпуску нафтопродуктів: за готівку, платіжними картками, відомостями або талонами [3].

Впровадження системи управління паливом в аграрному секторі є ключовим етапом для забезпечення ефективного використання ресурсів, контролю витрат та запобігання можливим шахрайствам або втратам. Наведемо кроки, які використовують для успішного впровадження системи управління ПММ в аграрному секторі:

- ✓ Аналіз поточного стану управління ПММ на підприємстві.
- ✓ Визначення цілей - це може бути зменшення витрат на паливо, підвищення ефективності використання, запобігання крадіжкам.
- ✓ Вибір програмного забезпечення, що відповідає потребам і бюджету підприємства. Програма, яка дозволяє вести облік споживання палива, контролювати запаси та виконувати звітність.
- ✓ Моніторинг та аналіз даних, які надходять із системи управління паливом, для виявлення тенденцій, відхилень або можливостей щодо оптимізації його використання.

Моніторинг споживання палива в аграрному секторі є важливим елементом управління ресурсами та оптимізації витрат. Цей процес дозволяє контролювати кількість використаного палива, виявляти можливі проблеми або витрати, а також забезпечувати ефективне використання ресурсів. Для моніторингу споживання ПММ в аграрному секторі можна використовувати різні методи й інструменти [2].

Так, встановлення датчиків в баках для вимірювання рівня палива дозволяє автоматично вимірювати кількість палива, яке використовується на машинах або обладнанні. Інформація з датчиків може передаватися в систему управління паливом для подальшого аналізу. Ведення журналу обліку палива (працівники фіксують кількість палива, яке було заправлено та використано на кожному об'єкті або машині) – цей метод дозволяє отримати детальну інформацію про споживання палива.

Також для запобігання крадіжці палива на підприємстві встановлюють системи відеоспостереження на місцях зберігання ПММ, на заправних станціях та на транспортних засобах, що може допомогти виявити незаконні дії. Використання спеціальних технологій, таких як системи GPS для контролю за рухом транспортних засобів або системи вимірювання рівня палива у ємностях, може допомогти у виявленні крадіжок. Усі наведені способи дозволяють запобігти крадіжці палива на підприємстві. Важливо постійно вдосконалювати систему контролю щодо ПММ та вживати відповідні заходи безпеки.

Список використаних джерел:

1. Облік паливно-мастильних матеріалів. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-xozyajstvennye-operacii-9-uchet-gsm> (дата звернення: 05.03.2024).
2. Качанова Н. С., Волощук Л. О. Особливості обліку та контролю використання паливних карток на автотранспортних підприємствах. - Київ, 2020. С. 122-125.
3. Інструкція про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE15496> (дата звернення: 05.03.2024).

Анотація: *the process of fuel accounting and control in the agricultural sector, which is of crucial importance for cost management, ensuring efficiency and compliance with regulatory acts, was investigated. Fuel and lubricants are key in energy and play an important role in meeting the energy needs of the agro-industrial complex. Various forms and methods of fuel and lubricant accounting are considered.*

Ключові слова: *fuel materials, energy sources, accounting forms, accounting methods, agricultural sector.*

Науковий керівник:

Мельник О.І.,

*кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет*

УДК: 333.336,7

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Корольов Роман Дмитрович,

здобувач вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

Анотація: *Дослідження підкреслює важливість банківських послуг як ключового фактора для розвитку сільського господарства. Аналіз особливостей банківських операцій свідчить про їхню суттєву роль у забезпеченні фінансової стабільності та ефективного управління аграрним сектором. Доведено, що банківські операції в аграрному секторі мають значний вплив на його розвиток та стійкість у сучасних умовах.*

Ключові слова: *банківські операції, банківська система, сільське господарство, аграрний сектор, фінансова стійкість, управління.*

Банківські операції в аграрному секторі відіграють важливу роль у сприянні його розвитку та забезпеченні, у підсумку, стійкості економічного зростання країни. Сільське господарство є ключовим сегментом експорту вітчизняних товарів і потребує постійного доступу до фінансових ресурсів для свого подальшого розвитку. Банківські операції, такі як розрахунково-касове обслуговування, забезпечення доступу до електронних платіжних систем, а також консультаційна та фінансова підтримка, є важливими для аграрних підприємств. Дані послуги сприяють оптимізації фінансових операцій, полегшують процеси обліку та управління фінансами, що сприяє підвищенню ефективності вітчизняного виробництва та конкурентоспроможності аграрного сектору.

В сучасних умовах повномасштабного вторгнення і ведення бойових дій на території України економіка нашої держави перебуває в нестабільному стані. Існуючі проблеми пов'язані з недостатнім рівнем банківського кредитування суб'єктів аграрної сфери, обмеженою конкурентоспроможністю на світовому ринку аграрної продукції та недостатнім впровадженням інновацій у підприємствах аграрного сектору [1, 2].